

Samen lezen met je kind – Tips voor (groot)ouders

Kinderen zijn snel afgeleid

Kinderen zijn kijk-mensen, nog veel meer dan volwassenen. Zwart-wit gesteld: een volwassene wil een boek lezen, maar een jong kind wil een boek bekijken.

Kijk om je heen of het kind tijdens het voorlezen niet afgeleid wordt door wat er in de directe omgeving te zien is. Voor jonge kinderen is de hele wereld interessant om te zien, maar vooral alles wat beweegt trekt veel aandacht. Kijkt het kind naar een raam? Staat de televisie of de computer aan? Zoek dus een rustige omgeving met een rustige achtergrond.

Wanneer ga je voorlezen?

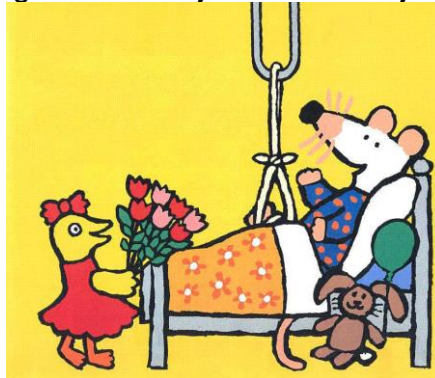
Probeer zoveel mogelijk een vast tijdstip te nemen voor het lezen. Als je een spannend boekje hebt, kun je beter 's middags of 's ochtends voorlezen. 's Avonds voor het naar bed gaan kun je beter een makkelijker, veilig boekje voorlezen. Dat kan ook een boekje zijn dat het kind al goed kent, want jonge kinderen vinden het fantastisch om bekende boekjes opnieuw te horen.

Mond open – schuif het verhaal naar binnen!

De plaatjes van een boek zijn heel belangrijk voor kinderen. Bekijk als ouder de plaatjes ook heel goed, want kinderen raden aan de hand van het plaatje hoe het verhaal zal lopen. Soms staan er heel andere dingen op het plaatje dan in de tekst, en je kind gaat dan vragen stellen die nergens op lijken te slaan.

Je kunt de plaatjes heel goed gebruiken om kinderen vooraf nieuwsgierig naar het verhaal te laten worden, of je maakt een dierengeluid. Als de kinderen verbaasd zijn, *valt de mond open. Dan schuif je het verhaal naar binnen!* Ga daarna voorlezen. Plaatjes zijn voor kinderen erg belangrijk om woorden te begrijpen en te onthouden. Gebruik je wijsvinger om dingen aan te wijzen waarover je voorleest.

*Illustratie uit:
Muis in het
ziekenhuis
geschreven en
getekend door
Lucy Cousins*

Wat vinden kinderen moeilijk in een verhaal?

Een verhaal en plaatjes worden pas leuk als kinderen nieuwsgierig zijn, en nog leuker als ze het verhaal begrijpen. Zijn er moeilijke woorden in het verhaal waarvan het kind de betekenis niet kent? Daar kun je soms vooraf over praten, of tijdens het verhaaltje.

De moeilijkst te begrijpen woorden zijn woorden die je niet kunt 'filmen'. Een 'olifant' kun je filmen, maar het woord 'als' kun je niet filmen.

Er zijn ook woorden met meer dan één betekenis, die kunnen ook lastig zijn, ook al lijken ze makkelijk: bank, sla, kom.

Hoe lees je voor met meer kinderen tegelijkertijd?

In veel gezinnen zijn er oudere of jongere broertjes en zusjes die mee willen doen. De oudere kinderen reageren zo vlug dat het jongere kind nauwelijks aan bod komt. Het jongste kind snapt misschien weinig van het verhaal en wil steeds doorbladeren om de plaatjes te zien. Als je met meerdere kinderen voorleest kun je vooraf afspraken maken.

Wie mag de bladzijde lezen? Wie mag deze bladzijde over het plaatje vertellen? Voor hele kleintjes kun je regelmatig tussendoor een dier of een auto aanwijzen en zelf het geluid laten horen. Zo'n kind begrijpt het verhaaltje nog niet, maar beleeft op zijn niveau veel plezier aan het verhaal. Bij heel jonge kinderen heb je echt prentjes bij de tekst nodig, anders wordt het heel lastig om voor te lezen. Het is verstandig om voor de jongste kinderen ook eens voor te lezen op een tijdstip dat het oudere kind niet thuis is. Zo krijgt de jongste in alle rust ook eens de kans om een boekje goed te bekijken.

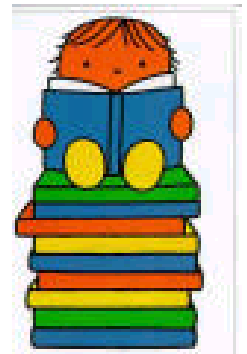
Praten naar aanleiding van het verhaal

Het is heel nuttig om tijdens het voorlezen 'gaatjes' te laten vallen. Het kind komt dan dikwijls met een vraag of een voorspelling hoe het verhaal verder zal gaan. Zo weet jij als voorlezer al een beetje of het kind de tekst kan volgen. Vooral teksten die rijmen (bijvoorbeeld veel Dick Bruna of Marianne Busser-boekjes) zijn ideaal om het kind te laten voorspellen hoe het verhaal verder gaat.

Als het kind naar aanleiding van het verhaal een opmerking maakt die je niet snapt, kijk dan eerst goed naar het plaatje bij de tekst. Wat ziet het kind wat jij niet zag? Snapt het kind sommige woorden niet?

Als het kind het verhaal leuk vindt, herhaal het dan nog eens op een andere dag. Jonge kinderen willen een mooi boek keer op keer voorgelezen krijgen. Ze proberen als het ware het hele verhaal, met plaatjes en al, in hun hoofd te stoppen. Dat is een heel belangrijke en goede oefening die echt bij hun leeftijd hoort. Je kunt dan af en toe expres domme fouten maken bij het voorlezen: kinderen vinden het heerlijk om je dan te verbeteren.

Ook kan het leuk zijn om kinderen, na een heleboel keren voorlezen van hetzelfde boek, aan jou het verhaal te laten voorlezen!

VEEL GESTELDE VRAGEN EN OPMERKINGEN

Moet ik met eigen woorden vertellen of voorlezen?

Als je als ouder denkt dat de tekst nogal moeilijk is, kun je heel goed met je eigen woorden eerst het boek vertellen. Maar probeer de volgende dag de tekst zoveel mogelijk voor te lezen. En de derde keer helemaal precies de tekst... Zo leren kinderen een heleboel woorden bij.

Waarom zoveel dierenverhalen? Wat is het nut van al die aangeklede dieren?

Fantasieverhalen zijn nuttig omdat kinderen in een heel andere wereld leren denken. Daar wordt hun voorstellingsvermogen 'lenig' van: het is joggen met je verstand. Zo moeten kinderen al honderden jaren lachen om verklede dieren. Ze zijn meteen nieuwsgierig en geboeid: dat is ideaal om een verhaal te vertellen. Als je dan nog regelmatig een dierengeluid laat horen tijdens het voorlezen, is plezier verzekerd.

Hoe verbeter je kinderen als ze dingen verkeerd zeggen?

Het is de kunst om kinderen op een tactische manier te verbeteren, want kinderen die geen fouten meer durven te maken worden stil of gaan iets anders doen.

Zeg daarom na wat kinderen hebben gezegd, maar dan op een verbeterde manier.
Voorbeeld:

Kind: "De paard lopen".

Voorlezer: "Ja, het paard loopt".

DE MIJNE ...

... zit niet stil

Lees je een boek met veel plaatjes voor? Een kind dat moeilijk stilzit is veel eerder geboeid door mooie plaatjes dan door mooie woorden. Hoe zit het met de kijk-concurrentie binnen zijn blikveld? Staan de computer en de televisie uit? Kijkt het kind naar een raam?

... wil altijd hetzelfde verhaal

Dat hoort nou eenmaal bij jonge kinderen. Uw kind is niet dom, uw kind wil dat verhaal van A tot Z in zijn hoofd opslaan en bewaren, net als fijn speelgoed. U bent als voorlezer degene die hem kan laten controleren of hij alles nog weet. De herhaling is erg goed voor zijn zelfvertrouwen en voor het leren van taal.

... vindt boeken niet leuk

De eerste vraag: zijn de plaatjes van het boek leuk? Dat is erg belangrijk voor een kind. Jonge kinderen bouwen hun begrip van een verhaal op naar aanleiding wat ze zien, en in geringere mate naar aanleiding wat ze horen.

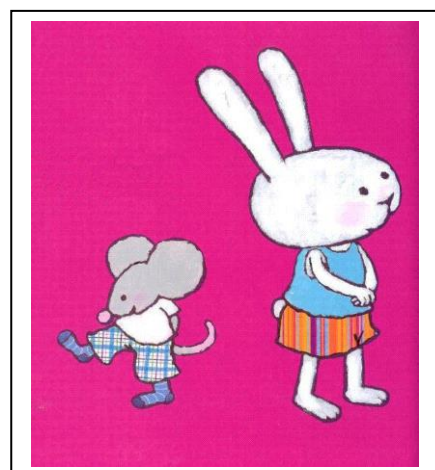
Sommige kinderen houden niet zo van fantasieverhalen, maar deze kinderen (dikwijls jongens) zijn vaak wel erg geïnteresseerd in boeken over krokodillen, auto's e.d. Probeer daarom ook eens eenvoudige informatieve boeken uit.

Als een kind een fanatieke hobby heeft, zal hij veel moeite doen om een boek te begrijpen dat over zijn hobby gaat.

... snapt het verhaal niet, maar wil het toch steeds horen

Je hoeft niet alles te snappen om lol aan iets te beleven. Sommige verhalen zijn geheimzinnig: het is leuk om niet alles te snappen. Als je het verhaal meerdere keren voorleest, heb je kans dat je kind het verhaal iedere keer een beetje beter snapt. Het is alsof er steeds meer puzzelstukjes op hun plaats vallen.

Veel plezier met het voorlezen!

Uit: Aankleden met Fien en Milo – Pauline Oud